

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET IMERI protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 77668/14)

PRESUDA

Članak 1. Protokola br. 1 • Kontrola upotrebe vlasništva • Oduzimanje na graničnom prijelazu neprijavljenog iznosa u stranoj valuti u suvlasništvu podnositelja zahtjeva • Cjelokupan iznos smatrao se „vlasništvom” s obzirom na to da podnositelj zahtjeva i domaći sudovi nisu precizirali njegov točan udio • Oduzet iznos bitno je nerazmjeran djelu
Članak 41. • Pravedna naknada • Obnova domaćeg postupka najprikladniji je oblik zadovoljštine za materijalnu štetu

STRASBOURG

24. lipnja 2021.

KONAČNA

24. rujna 2021.

Ova presuda je postala konačna temeljem članka 44. stavak 2. Konvencije.
Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Imeri protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Ksenija Turković,

Tim Eicke,

Aleš Pejchal,

Pauliine Koskelo,

Jovan Ilievski,

Raffaele Sabato, *suci*,

i Renata Degener, *tajnica Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev protiv Republike Hrvatske koji je norveški državljanin g. Ardian Imeri („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 8. prosinca 2014.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovoru u pogledu prava vlasništva podnositelja zahtjeva, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 1. rujna 2020. i 25. svibnja 2021.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na oduzimanje iznosa u stranoj valuti koji podnositelj zahtjeva, norveški državljanin, nije prijavio prilikom prelaska hrvatsko-slovenske granice.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1980. godine i živi u Skiju u Norveškoj. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. S. Martić, odyjetnik iz Zagreba.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Vlada Norveške, koja je obaviještena o svome pravu da se umiješa u postupak (članak 36. stavak 1. Konvencije i pravilo 44. stavak 1. točka (a) Poslovnika Suda), to pravo nije iskoristila.

5. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

I. PREKRŠAJNI POSTUPAK

6. Dana 13. ožujka 2011., prilikom prelaska granice između Slovenije i Hrvatske, podnositelja zahtjeva zaustavila su carinska tijela koja su utvrdila

da nosi gotovinu u iznosu od 43.500,00 eura (EUR) i 730.000,00 norveških kruna (NOK), koju, u suprotnosti s mjerodavnim zakonom, nije prijavio. Cjelokupan iznos novca privremeno je oduzet u skladu s člankom 70. Zakona o deviznom poslovanju i člankom 159. Prekršajnog zakona (vidi stavke 29. i 34. ove presude).

7. Istom prilikom carinski djelatnik specijaliziran za rad s uređajima za otkrivanje droge pozvan je kako bi otkrio prisutnost droge. Uređaj je pokazao prisutnost droge na rukama podnositelja zahtjeva, njegovu mobitelu, na novčanicama koje je nosio i na putničkom sjedalu. Pretraženo je vozilo podnositelja zahtjeva, ali nije pronađena nikakva droga.

8. Istog su dana carinska tijela pokrenula prekršajni postupak protiv podnositelja zahtjeva jer nije prijavio gore navedene iznose (vidi stavak 6. ove presude), što je prekršaj definiran u članku 40. stavku 1. i članku 69. stavku 1. Zakona o deviznom poslovanju i članku 74. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (vidi stavke 34. i 38. ove presude).

9. U svojoj obrani podnositelj zahtjeva objasnio je da je novac koji je nosio zajednička zarada i ušteđevina njega, njegova brata i supruge njegova brata i da je namijenjen kupnji zemljišta u Kosovu¹. Dostavio je poslovnu dokumentaciju (uključujući prijave poreza) trgovačkih društava u kojima su on i njegov brat imali dionice i bili zaposleni, kao i izvješća o transakcijama po njihovim bankovnim računima. Dostavio je i predugovor o kupnji dijela nekretnine kako bi dokazao zakonitost namjene predmetnog novca.

10. Dana 26. svibnja 2011. Ministarstvo Financija, Financijski inspektorat (dalje u tekstu: „Ministarstvo”), zatražilo je podatke o sudjelovanju podnositelja zahtjeva u kriminalnim aktivnostima u Norveškoj.

11. Dana 8. srpnja 2011. ured Interpola u Oslu obavijestio je ured u Zagrebu da je podnositelj zahtjeva osoba poznata norveškoj policiji u vezi s prijevarama povezanim s nekretninama.

12. Dana 30. rujna 2011. ured Interpola u Oslu obavijestio je ured u Zagrebu da se podnositelj zahtjeva i njegov brat ne nalaze u kaznenoj evidenciji u Norveškoj. Nadalje je naveo da je protiv obojice pokrenut kazneni postupak 2008. i 2011. godine zbog teške krađe, ali taj je postupak na kraju obustavljen zbog nedostatka dokaza.

13. Rješenjem od 25. listopada 2011. godine Ministarstvo je podnositelja zahtjeva proglasilo krivim za predmetni prekršaj (vidi stavak 8 ove presude) i izreklo mu je novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 hrvatskih kuna (HRK). Istovremeno je Ministarstvo izreklo zaštitnu mjeru kojom je oduzelo 43.500,00 eura i 730.000,00 norveških kruna na temelju članka 69. stavka 2. Zakona o deviznom poslovanju (vidi stavak 34. ove presude).

¹ Sva upućivanja na Kosovo, bilo na državno područje, institucije ili stanovništvo, u ovom se tekstu moraju tumačiti u potpunosti u skladu s Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, ne dovodeći u pitanje status Kosova.

14. Dana 4. veljače 2012. podnositelj zahtjeva podnio je žalbu Visokom prekršajnom sudu Republike Hrvatske.

15. Dana 4. srpnja 2012. taj je sud ukinuo prvostupanjsku presudu i vratio predmet Ministarstvu na ponovno odlučivanje.

16. Dana 5. rujna 2013. Ministarstvo je ponovno podnositelja zahtjeva proglasilo krivim i izreklo mu novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 kuna. Istovremeno je Ministarstvo izreklo zaštitnu mjeru kojom je oduzelo samo dio neprijavljenog iznosa – 530.000,00 norveških kruna. Ministarstvo je podnositelju vratilo preostali iznos koji je prenosio preko granice (43.500,00 eura i 200.000,00 norveških kruna), u skladu s člankom 69. stavkom 4. Zakona o deviznom poslovanju (vidi stavak 34 ove presude).

17. Odlučujući o krivnji podnositelja zahtjeva, Ministarstvo je smatralo da je trebao biti svjestan obveze prijavljivanja gotovine u iznosu većem od 10.000,00 eura jer je takva obveza predviđena zakonom u svim državama članicama Europske unije kroz koje je morao putovati na putu od Norveške do Kosova.

18. Primjenjujući mjeru oduzimanja, Ministarstvo je smatralo da podnositelj zahtjeva nije dokazao da su izvor cjelokupnog iznosa i njegova namjena bili legitimni. Konkretno, Ministarstvo je utvrdilo da, iako je podnositelj zahtjeva doista dostavio predugovor o kupnji zemljišta u Kosovu (vidi stavak 9 ove presude), iznos novca koji je prenosio preko granice ne bi bio dostatan za kupnju dotične nekretnine, čija je prodajna cijena, prema ugovoru, iznosila 150.000,00 eura. Ministarstvo je utvrdilo i da iz dokumenata koje je dostavio podnositelj zahtjeva (vidi stavak 9. ove presude) proizlazi da, iako je mogao prikupiti nešto uštedevine u Norveškoj jer su on, njegov brat i supruga njegova brata ondje radili trinaest godina, ne bi uspio uštedjeti cjelokupni iznos koji je nosio sa sobom, osobito imajući na umu visoke troškove života u Norveškoj. Međutim, Ministarstvo je smatralo da ne bi bilo opravdano podnositelju oduzeti cjelokupan predmetni iznos s obzirom na to da je dostavio dokumente koji dokazuju da je barem dio novca mogao biti zakonito zarađen (vidi stavak 9. ove presude). Ministarstvo je uzelo u obzir i činjenicu da mu je dijete preminulo tijekom postupka.

19. Odlukom od 4. prosinca 2013. Visoki prekršajni sud odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio je rješenje Ministarstva, potvrđujući obrazloženje navedeno u tom rješenju.

20. Podnositelj zahtjeva zatim je podnio ustavnu tužbu, navodeći, *inter alia*, povredu svojeg Ustavom zaštićenog prava vlasništva. Pozvao se na sudsku praksu Suda, konkretno na predmet *Gabrić protiv Hrvatske* (br. 9702/04, 5. veljače 2009.).

21. Odlukom od 17. lipnja 2014. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva jer je utvrdio da, za razliku od gore citiranog predmeta *Gabrić*, podnositelj nije dokazao zakonito podrijetlo novca.

II. OSTALE ČINJENICE NA KOJE SE POZVALA VLADA

22. Dana 12. siječnja 2015. norveške vlasti obavijestile su hrvatske vlasti da provode istragu protiv podnositelja zahtjeva zbog sumnje u pranje novca.

23. Dana 5. ožujka 2015. Državno odvjetništvo u Oslu uputilo je hrvatskim vlastima zamolbu za pomoć na temelju odredbi Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima.

24. U svojoj je zamolbi Državno odvjetništvo u Oslu navelo da je podnositelj zahtjeva osumnjičen za pranje novca i utaju poreza u vezi s određenim prijenosima novca izvršenima u razdoblju od 14. do 22. kolovoza 2013. i od 10. srpnja do 11. studenoga 2014. Konkretno, Državno odvjetništvo u Oslu objasnilo je da su postojale naznake da je trgovačko društvo podnositelja zahtjeva dvama drugim trgovačkim društvima izvršilo isplate za ličilačke radove koji zapravo nikada nisu bili izvedeni. U vezi s tim transakcijama, trgovačko je društvo možda ostvarilo i korist od neopravdanog povrata poreza.

25. Osim toga, Državno odvjetništvo u Oslu zatražilo je od hrvatskih vlasti informacije o ishodu prekršajnog postupka koji su potom pokrenule protiv podnositelja zahtjeva 2011. godine zbog neprijavlivanja gotovine carinskim tijelima (vidi stavak 8 ove presude).

26. Dana 11. travnja 2017. Vlada je obavijestila Sud da je 12. listopada 2016. godine regionalni tužitelj u Oslu optužio podnositelja zahtjeva za kvalificirani oblik kaznenog djela pranja novca.

27. Dana 3. siječnja 2018. Vlada je obavijestila Sud da je podnositelj zahtjeva osuđen na kaznu zatvora zbog pranja novca pravomoćnom presudom donesenom u Norveškoj u rujnu 2017. godine. Isto tako, uz izricanje kazne zatvora, oduzeti su mu iznos od približno 64.500,00 eura, nekoliko mobitela i računalo.

28. Vlada je dalje navela da ne posjeduje primjerak gore navedene presude (vidi stavak 27. ove presude) jer su je donijeli sudovi strane države. Vlada je stoga predložila da, ako je potrebno, Sud sam pribavi dotičnu presudu tako da je zatraži ili od podnositelja zahtjeva ili od norveške Vlade.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR I PRAKSA

I. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Prekršajni zakon

29. Mjerodavne odredbe Prekršajnog zakona (Narodne novine br. 107/07 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je na snazi od 1. siječnja 2008., u relevantno su vrijeme glasile kako slijedi:

Vrste prekršajnopравnih sankcija

Članak 5.

(1) Prekršajnopравne sankcije koje se mogu propisati zakonom kojim se propisuje prekršaj i koje se mogu izreći odnosno primijeniti prema počinitelju prekršaja su:

1. kazna (novčana i zatvor),
2. zaštitne mjere, sukladno članku 50. stavku 2. ovoga Zakona.

(2) Prekršajnopравne sankcije koje se propisuju ovim Zakonom su:

1. mjere upozorenja (opomena i uvjetna osuda),
2. zaštitne mjere (članak 50. stavak 1.),
3. odgojne mjere.

(3) ...

(4) Za svaku vrstu prekršajnopравnih sankcija propisom se određuje njihova visina, odnosno trajanje i nijedna se prekršajnopравna sankcija ne može propisati ni izreći, odnosno primijeniti u neodređenoj visini ili na neodređeno vrijeme, osim ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.”

Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne

Članak 36.

(1) Izbor vrste i mjere kazne počinitelju prekršaja određuje sud u granicama koje su određene propisom za počinjeni prekršaj, a na temelju stupnja krivnje, opasnosti djela i svrhe kažnjavanja.

(2) Određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja prekršaja (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je prekršaj počinjen, ranije ponašanje počinitelja, njegovo ponašanje nakon počinjenog prekršaja, te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju prekršaja. Izričući počinitelju prekršaja novčanu kaznu, sud će uzeti u obzir i njegovo imovinsko stanje.“

Vrste zaštitnih mjera

Članak 50.

“(1) Zaštitne mjere koje ovaj Zakon propisuje i sud može jednu ili više njih počinitelju prekršaja primijeniti su:

1. obvezno psihijatrijsko liječenje,

...

6. oduzimanje predmeta,

...

(2) Osim zaštitnih mjera propisanih ovim Zakonom (stavak 1. ovoga članka), zakonom se mogu propisati i druge vrste zaštitnih mjera, koje prema trajanju i svrsi moraju biti usklađene s odredbama ovoga Zakona. Te se zaštitne mjere primjenjuju pod jednakim uvjetima propisanim za primjenu zaštitnih mjera iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Zaštitne mjere propisane ovim Zakonom i posebnim zakonima mogu se, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije, propisati i primijeniti u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti dulje od dvije godine. Zaštitna mjera oduzimanja predmeta primjenjuje se trajno.

(4) ...”

Svrha zaštitnih mjera

Članak 51.

„Svrha je zaštitnih mjera da se njihovom primjenom otklanjaju uvjeti koji omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog prekršaja.“

Oduzimanje predmeta

Članak 57.

„(1) Zaštitna mjera oduzimanja predmeta može se primijeniti glede predmeta koji je bio namijenjen ili uporabljen za počinjenje prekršaja ili je nastao počinjenjem prekršaja, kad postoji opasnost da će se taj predmet ponovno uporabiti za počinjenje prekršaja, ili kad se oduzimanje predmeta čini prijeko potrebnim zbog zaštite opće sigurnosti, zdravlja ljudi, ili iz moralnih razloga.

(2) Zakonom se u određenim slučajevima može propisati obvezno oduzimanje predmeta.

(3) Primjena ove zaštitne mjere ne utječe na pravo trećih osoba za naknadu štete zbog oduzetog predmeta prema počinitelju prekršaja.

...”

Hitno izvođenje dokaza

Članak 159.

„(1) Ovlaštene osobe tijela državne uprave ..., ako postoje osnove sumnje da je počinjen prekršaj, mogu od suda zatražiti da i prije pokretanja prekršajnog postupka ... naredi

(1) pretragu stana i drugih prostora, ...

(2) privremeno oduzme predmete,

...

(2) Ako postoji opasnost od odgode, nadležna tijela ... mogu sama odrediti hitno izvođenje radnji iz stavka 1. ovoga članka...”

30. Na temelju Prekršajnog zakona iz 2007. oduzimanje je bilo okvalificirano kao zaštitna mjera. Dana 1. lipnja 2013. na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona (Narodne novine, br. 39/2013, 27. ožujka 2013.). Prema tom Zakonu o izmjenama i dopunama, oduzimanje predmeta prestalo je biti zaštitna mjera i postalo je sankcija *sui generis*. Ta promjena je bila povezana sa sličnom promjenom uvedenom donošenjem novog Kaznenog zakona 2011. godine, kojim je također sankcija oduzimanja predmeta prekvalificirana iz sigurnosne mjere u sankciju *sui generis*. To je učinjeno jer se smatralo da glavna svrha te sankcije nije ona navedena kao opća svrha zaštitnih mjera (vidi članak 51. u stavku 29. ove presude): oduzimanje se nije određivalo zbog rizika koji predstavlja počinitelj, a često ni zbog rizika koji predstavlja oduzeti predmet. Stoga se ona morala smatrati sankcijom sličnom sankciji oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem.

31. Člankom 82. stavkom 3. Prekršajnog zakona predviđeno je da će se, ako isti ne sadrži konkretne odredbe o pitanjima prekršajnog postupka, na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku (vidi stavak 39 ove presude).

32. Člancima 214. – 216. predviđena je obnova prekršajnog postupka i uređeno je postupanje povodom zahtjeva za obnovu postupka.

33. Članak 220. glasi kako slijedi:

“(1) Protiv pravomoćnih sudskih odluka ... državni odvjetnik Republike Hrvatske može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon.

(2) Odredbe Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i odlučivanje o njemu na odgovarajući će se način primijenjivati na zahtjev za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku.

(3) Državni odvjetnik ne mora podići zahtjev za zaštitu zakonitosti ako smatra da [iako] je povrijeđen zakon, ta povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i da se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.”

B. Zakon o deviznom poslovanju

34. Mjerodavni dio Zakona o deviznom poslovanju (Narodne novine br. 96/03 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, glasio je:

Unošenje i iznošenje strane gotovine, gotovine u kunama i čekova

Članak 36. stavak 1.

„Strana gotovina i čekovi koji glase na stranu valutu mogu se slobodno unositi u Republiku Hrvatsku, uz obvezu prijavljivanja u smislu članka 40. ovoga Zakona.

Sprječavanje pranja novca i krivotvorenja stranih valuta

Članak 40. stavak 1.

„Rezidenti i nerezidenti moraju prilikom prelaska državne granice cariniku prijaviti unošenje odnosno iznošenje gotovine u kunama, strane gotovine i čekova u vrijednosti propisanoj zakonom koji uređuje sprječavanje pranja novca.“

Članak 69.

„(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj domaća i strana fizička osoba, ... ako pokuša prenijeti ili prenese preko državne granice bez prijave cariniku gotovinu i čekove u vrijednosti utvrđenoj zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca.

(2) Gotovina i čekovi koji su predmet prekršaja iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se rješanjem o prekršaju u korist proračuna Republike Hrvatske.

(3) Strana gotovina, čekovi i gotovina u kunama koji su predmet izvršenja prekršaja mogu se oduzeti i kad nisu vlasništvo počinitelja.

(4) Iznimno, u posebno opravdanim slučajevima u kojima postoje posebno olakotne okolnosti, prekršajno tijelo može odlučiti da se gotovina i čekovi koji su predmet prekršaja iz stavka 1. ovoga članka ne oduzmu ili da se oduzmu samo djelomično.

Članak 70.

„Devizni inspektorat i carinsko tijelo, kada obavljaju deviznu kontrolu, privremeno će, uz potvrdu, oduzeti gotovinu u kunama i stranu gotovinu te dokumentaciju i druge predmete kojima je izvršen prekršaj, koji su rezultat prekršaja ili koji mogu poslužiti kao dokaz u prekršajnom postupku, prema propisima koji vrijede za prekršajni postupak. Gotovinu u kunama i stranu gotovinu odmah će uplatiti na posebne račune Deviznog inspektorata Ministarstva financija.“

35. Obrazloženje uz Konačni prijedlog Zakona o deviznom poslovanju, koji je Vlada Republike Hrvatske uputila Hrvatskom saboru na drugo čitanje prije njegova donošenja 2003. godine, u dijelu koji se odnosi na članak 69. glasi:

„Smisao mjere je onemogućavanje prenošenja preko državne granice nezakonito stečenog novca. Gotovina i čekovi koji su bili predmetom prekršaja oduzet će se, ali se u opravdanim slučajevima zaštitna mjera ne mora izreći.“

36. Godine 2018. i 2019. Ustavni sud donio je tri odluke (br. U-III-5208/2013 od 23. travnja 2018., U-III-6763/2014 od 10. srpnja 2018. i U-III-7203/2014 od 9. travnja 2019.) u kojima je ispitao ustavne tužbe u kojima je bilo otvoreno slično pitanje kao i u ovom zahtjevu. U tim je predmetima podnositeljima ustavne tužbe izrečena najniža novčana kazna propisana zakonom zbog neprijavlivanja gotovine carinskim tijelima. Osim izricanja novčane kazne domaće vlasti oduzele su im i cjelokupan iznos neprijavljenog novca koji su prenosili preko granice. Mjera oduzimanja izrečena je isključivo zbog toga što nisu dokazali zakonito podrijetlo i namjenu sporne gotovine. Ustavni sud usvojio je ustavne tužbe podnositelja utvrdivši da je njihovo pravo vlasništva bilo povrijeđeno. Sud je utvrdio da domaća tijela nisu obrazložila relevantnim i dostatnim razlozima je li mjera oduzimanja, uz novčanu kaznu, odgovarala težini djela. Slijedom toga, Ustavni sud je zaključio da domaća tijela nisu postigla pravičnu ravnotežu između općeg interesa zajednice i prava vlasništva podnositelja ustavnih tužbi. Tako odlučivši, Ustavni sud pozvao se na presudu Suda u gore citiranom predmetu *Gabrić*, predmetu *Boljević protiv Hrvatske*, br. 43492/11, stavak 20., 31. siječnja 2017., i predmetu *Tilocca protiv Hrvatske* [Odbor], br. 40559/12, 5. travnja 2018.

C. Zakon iz 2021. o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju

37. Dana 7. svibnja 2021. Hrvatski sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju (Narodne novine br. 52/21) s ciljem provedbe Uredbe o kontrolama gotovine iz 2018. (vidi stavak 42. ove presude). Zakonom o izmjenama i dopunama oduzimanje je ukinuto kao

sankcija za prekršaj neprijavljivanja gotovine u vrijednosti od 10.000,00 eura ili više prilikom ulaska u Europsku uniju ili izlaska iz nje preko Republike Hrvatske. Najveći iznos novčane kazne za taj prekršaj povećan je na 100.000,00 kuna, a za kvalificirane oblike tog prekršaja na 1.000.000,00 kuna. Međutim, Zakonom o izmjenama i dopunama predviđeno je da novčana kazna mora biti niža od 60 % iznosa neprijavljene gotovine.

D. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma

38. Članak 74. stavak 1. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Narodne novine br. 87/08 s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi:

“Tijela Carinske uprave ... obvezna su o svakoj prijavi unošenja ili iznošenja gotovine u domaćoj ili stranoj valuti preko državne granice u kunsnoj protuvrijednosti iznosa od 10.000,00 EUR ili više obavijestiti Ured [za sprječavanje pranja novca] odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijena gotovine preko državne granice.”

E. Zakon o kaznenom postupku

39. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku (s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je na snazi od 1. rujna 2011., glase kako slijedi:

Članak 502. stavak 2.

“Kazneni postupak obnovit će se i u slučaju kada je zahtjev za obnovu podnesen na temelju konačne presude Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda prava i sloboda iz Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ako je povreda Konvencije utjecala na ishod postupka, a povreda ili njezina posljedica se može ispraviti u obnovljenom postupku. U rješenju kojim se dopušta obnova kaznenog postupka sud će odrediti da se postupak vrati u stadij postupka pred optužnim vijećem ili raspravu, ili u postupak povodom žalbe, ili izvanrednih pravnih lijekova.”

Članak 509.

„(1) Protiv pravomoćnih sudskih odluka Glavni državni odvjetnik može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon.

(2) Glavni državni odvjetnik će podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv sudske odluke donesene u [kaznenom] postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom.

(3) ...”

II. MJERODAVNO PRAVO I PRAKSA EUROPSKE UNIJE

A. Povelja Europske unije o temeljnim pravima

40. Mjerodavnim odredbama Povelje Europske unije o temeljnim pravima predviđeno je kako slijedi.

Članak 49.

Načela zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni

“...

3. Strogost kazne ne smije biti nerazmjerna kaznenom djelu.”

B. Mjerodavni propisi

41. Mjerodavni članci Uredbe (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća [Europske unije] od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice (dalje u tekstu: „Uredba o kontrolama gotovine iz 2005.”) izloženi su u predmetu *Boljević* (gore citiran, stavak 20.).

42. Ta je uredba zamijenjena Uredbom (EU) 2018/1672 Europskog parlamenta i Vijeća [Europske unije] od 23. listopada 2018. o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 (dalje u tekstu: „Uredba o kontrolama gotovine iz 2018.”). Ta nova uredba trebala bi se primjenjivati od 3. lipnja 2021. Mjerodavni dio uvodne izjave te uredbe glasi kako slijedi:

“(35) Radi poticanja usklađenosti i sprečavanja izbjegavanja obveza države članice trebale bi uvesti sankcije za nepoštovanje obveza prijavljivanja ili objavljivanja gotovine. Te bi se sankcije trebale primjenjivati samo u slučaju neispunjenja obveza prijavljivanja ili objavljivanja gotovine na temelju ove Uredbe i njima se ne bi smjela uzeti u obzir potencijalna kriminalna aktivnost povezana s gotovinom, koja može biti predmetom daljnje istrage i mjera koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe. Te bi sankcije trebale biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te ne bi smjele prelaziti ono što je potrebno za poticanje na poštovanje pravila. Sankcije koje uvedu države članice trebale bi imati istovjetan učinak odvratanja od kršenja ove Uredbe u cijeloj Uniji.”

Mjerodavne odredbe te uredbe glase:

Članak 3.

Obveza prijavljivanja gotovine u pratnji

“1. Nositelji koji nose gotovinu u vrijednosti od 10 000 EUR ili više dužni su taj iznos prijaviti nadležnim tijelima države članice preko koje ulaze u Uniju ili izlaze iz Unije i staviti im ga na raspolaganje radi kontrole. Obveza prijavljivanja gotovine ne smatra se ispunjenom ako su dane informacije netočne ili nepotpune ili ako se gotovina ne stavi na raspolaganje za kontrolu.

2. ...”

Članak 7.

Privremeno zadržavanje gotovine od strane nadležnih tijela

“1. Nadležna tijela mogu privremeno zadržati gotovinu na temelju administrativne odluke u skladu s uvjetima utvrđenima u nacionalnom pravu ako:

(a) nije ispunjena obveza prijavljivanja gotovine u pratnji iz članka 3. ili obveza objavljivanja gotovine bez pratnje iz članka 4.; ili

(b) postoje naznake da je gotovina, neovisno o iznosu, povezana s kriminalnom aktivnošću.

2. Administrativna odluka iz stavka 1. podliježe djelotvornom pravnom lijeku u skladu s postupcima predviđenima nacionalnim pravom. ...

3. Razdoblje privremenog zadržavanja mora biti strogo ograničeno nacionalnim pravom na vrijeme koje je nadležnim tijelima potrebno za utvrđivanje opravdanosti daljnjeg zadržavanja s obzirom na okolnosti. Razdoblje privremenog zadržavanja ne smije biti duže od 30 dana. Nakon što nadležna tijela provedu temeljite procjene nužnosti i proporcionalnosti dodatnog privremenog zadržavanja, ona mogu odlučiti produžiti razdoblje privremenog zadržavanja na najviše 90 dana.

Ako se u pogledu daljnjeg zadržavanja gotovine u tom vremenskom razdoblju ne utvrdi ništa ili ako se utvrdi da u tom slučaju s obzirom na okolnosti nije opravdano dalje zadržati gotovinu, ona se odmah stavlja na raspolaganje...osobi čija je gotovina privremeno zadržana ...”

Članak 14.

Sankcije

“Svaka država članica uvodi sankcije koje se primjenjuju u slučaju nepoštovanja obveze prijavljivanja gotovine u pratnji utvrđene u članku 3. ili obveze objavljivanja gotovine bez pratnje utvrđene u članku 4. Te sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.”

C. Mjerodavna sudska praksa Suda Europske unije

43. Povodom zahtjeva nacionalnih sudova za prethodnu odluku Sud Europske unije (CJEU) razmatrao je nekoliko predmeta koji su se odnosili na tumačenje i primjenu Uredbe o kontrolama gotovine iz 2005. (vidi stavak 41 ove presude).

44. U predmetu *Chmielewski* (C-255/14, 16. srpnja 2015., EU:C:2015:475) CJEU je presudio da se, uzevši u obzir prirodu dotične povrede, a radi se o povredi obveze prijavljivanja predviđene u članku 3. Uredbe o kontrolama gotovine iz 2005., ne čini da je novčana kazna u iznosu koji odgovara 60 % iznosa neprijavljene gotovine, kada je iznos neprijavljene gotovine veći od 50.000,00 eura, razmjerna (t. 30.). U tom pogledu napomenuo je da sankcija predviđena člankom 9. Uredbe br. 1889/2005 nema za cilj sankcionirati moguće prijevare ili nezakonite aktivnosti, već samo povredu obveze prijavljivanja predviđene u članku 3. Uredbe (t. 31.). CJEU je naveo i da je člankom 4. stavkom 2. Uredbe predviđena mogućnost zadržavanja, na temelju upravne odluke, gotovine

koja nije bila prijavljena kako bi se, među ostalim, nadležnim tijelima omogućilo izvršavanje nužnih provjera u vezi s podrijetlom te namjenom i odredištem te gotovine (t. 33.).

45. Nakon presude u predmetu *Chmielewski* (vidi stavak 44. ove presude) CJEU je u pet drugih predmeta morao odlučivati o razmjernosti sankcije izrečene zbog neprijavlivanja gotovine carinskim tijelima. U predmetu *Lu Zheng* (C-190/17, 31. svibnja 2018., EU:C:2018:357) CJEU je utvrdio da se novčana kazna koja se može izreći do iznosa dvostruko većeg od neprijavljenog iznosa ne može smatrati razmjernom. U predmetima *Pinzaru i Cirstinoiu* (C-707/17, 12. srpnja 2018., EU:C:2018:574) i *AK i EP* (C-335/18 i C-336/18, 30. siječnja 2019., EU:C:2019:92) utvrdio je da nije razmjerno oduzimanje cjelokupnog neprijavljenog iznosa, uz izricanje kazne zatvora u trajanju do šest odnosno pet godina i novčane kazne u iznosu koji je jednak dvostrukom neprijavljenom iznosu odnosno petini neprijavljenog iznosa. U predmetu *Mitnitsa Burgas* (C-652/18, 3. listopada 2019., EU:C:2019:818) utvrdio je da nije razmjerno oduzimanje cjelokupnog neprijavljenog iznosa uz izricanje novčane kazne u iznosu od približno 500,00 eura. U predmetu *Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București* (C-679/19, 19. prosinca 2019., EU:C:2019:1109) CJEU je utvrdio da nije razmjerno oduzimanje neprijavljenog iznosa koji je veći od 10.000,00 eura uz izricanje novčane kazne u iznosu od približno 630,00 eura.

46. Mjerodavni dio presude CJEU-a u predmetu *Lu Zheng* glasi kako slijedi:

„18. ...Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Visoki sud u Madridu) odlučio [je] prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članak 9. stavak 1. Uredbe [br. 1889/2005] tumačiti na način da isključuje nacionalni propis, kao što je onaj [propis] o kojem je riječ u glavnom postupku, koji kao sankciju za povredu obveze prijavljivanja propisane u članku 3. te uredbe omogućava izricanje novčane kazne do dvostrukog iznosa upotrijebljenih sredstava za plaćanje?

2. Treba li članak 9. stavak 1. Uredbe [br. 1889/2005] tumačiti na način da isključuje nacionalni propis, kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, koji kao otegotne okolnosti povrede obveze prijavljivanja propisuje nepostojanje dokaza o zakonitom podrijetlu sredstava za plaćanje i nedosljednost s obzirom na djelatnost koju obavlja dotična osoba [i iznos koji je u opticaju]

3. ...’

...

40. ... načelo razmjernosti mora se poštovati ne samo kad je riječ o određivanju čimbenika od kojih se sastoji povreda već i kad je riječ o određivanju pravila o strogosti novčanih kazni te ocjeni čimbenika koji se mogu uzeti u obzir prilikom utvrđivanja novčane kazne ...

41. Točnije, upravne ili kaznene mjere koje dopušta nacionalno zakonodavstvo ne smiju prelaziti granice onoga što je nužno za postizanje ciljeva kojima to

PRESUDA IMERI protiv HRVATSKE

zakonodavstvo legitimno teži (vidi po analogiji presudu od 16. srpnja 2015., *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, t. 22.).

42. U tom smislu strogost sankcija mora odgovarati težini povreda zbog kojih ih se izriče (vidi po analogiji presudu od 16. srpnja 2015., *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, t. 23.).

43. U tom pogledu valja podsjetiti na to da je Sud presudio da se, iako države članice na temelju članka 9. stavka 1. Uredbe br. 1889/2005 uživaju slobodu procjene u vezi s odabirom sankcija koje propisuju kako bi osigurale poštovanje obveze prijavljivanja predviđene u članku 3. iste uredbe, u slučaju kada je iznos neprijavljene gotovine veći od 50.000,00 eura, novčana kazna u iznosu koji odgovara 60 % iznosa neprijavljene gotovine, nastala zbog povrede te obveze, ne čini razmjernom s obzirom na prirodu dotične povrede. Sud je smatrao da takva novčana kazna prelazi granice onoga što je nužno za osiguranje poštovanja navedene obveze i osiguravanje ostvarivanja ciljeva postavljenih navedenom uredbom, s obzirom na to da sankcija predviđena tim člankom 9. nema za cilj sankcionirati moguće prijevare ili nezakonite aktivnosti, već samo povredu te obveze (presuda od 16. srpnja 2015., *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, t. 29. do 31.).

44. U ovom predmetu mora se utvrditi da članak 57. stavak 3. Zakona 10/2010, kao i članak 9. Uredbe br. 1889/2005, nema za cilj sankcionirati moguće prijevare ili nezakonite aktivnosti, već povredu obveze prijavljivanja.

45. Osim toga, iako se takva novčana kazna izračunava uzimajući u obzir određene otegotne okolnosti, pod uvjetom da su u skladu s načelom razmjernosti, činjenica da najveći iznos novčane kazne može dosegnuti iznos koji je dvostruko veći od iznosa neprijavljene gotovine i da se u svakom slučaju, kao u ovom predmetu, novčana kazna može odrediti u iznosu koji odgovara gotovo 100 % tog iznosa prelazi granice onoga što je nužno za osiguranje poštovanja obveze prijavljivanja.

46. S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti da članke 63. i 65. UFEU-a treba tumačiti na način da im se protivi propis države članice kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, koji predviđa da će se povreda obveze prijavljivanja znatnih iznosa gotovine koja se unosi na državno područje te države ili s njega iznosi kazniti novčanom kaznom do iznosa koji može biti dvostruko veći od neprijavljenog iznosa.”

47. Mjerodavni dio presude CJEU-a u predmetu *AK i EP* glasi kako slijedi:

„38. ... čak i ako se povreda obveze prijavljivanja kažnjava samo oduzimanjem cjelokupnog neprijavljenog iznosa u korist države bez bilo kakve kazne zatvora ili novčane kazne, takva bi mjera, sama po sebi, prešla granice onoga što je nužno za osiguravanje poštovanja obveze prijavljivanja. Uzimajući u obzir činjenicu da je Sud već utvrdio da se novčana kazna u iznosu koji odgovara 60 % iznosa neprijavljene gotovine izrečena u slučaju povrede navedene obveze ne čini razmjernom, uzimajući u obzir prirodu dotičnog djela, teža mjera, kao što je oduzimanje cjelokupnog neprijavljenog iznosa u korist države, ne može se *a fortiori* smatrati razmjernom.

39. Konačno, oduzimanje neprijavljenog iznosa u korist države, kako je predviđeno zakonodavstvom o kojem je riječ u glavnom postupku, ne može se smatrati mjerom zadržavanja u smislu članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1889/2005. Doista, iz točaka 27. i 29. ove uredbe proizlazi da su mjere zadržavanja iz te odredbe uglavnom sredstva koja omogućuju prikupljanje informacija o kretanju gotovine kako bi se potvrdilo da se ono ne provodi u nezakonite svrhe. Međutim, prema objašnjenjima sudova koji su

uputili zahtjeve, nalog za oduzimanje o kojem je riječ u glavnom postupku obavezan je i obuhvaća svaki neprijavljeni iznos novca, bez obzira na njegovo podrijetlo. Kao takav, on nije sredstvo za prikupljanje informacija o kretanju gotovine, već sankcija u smislu članka 9. te Uredbe.”

III. MJERODAVNI INSTRUMENTI VIJEĆA EUROPE

48. Mjerodavne odredbe Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma, kao i mjerodavni dio Obrazloženja uz tu Konvenciju, izloženi su u predmetu *Boljević* (gore citiran, stavci 18. – 19.).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

49. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je odluka domaćih vlasti u prekršajnom postupku da mu se oduzme 530.000,00 norveških kruna jer nije prijavio taj iznos carinskim tijelima bila prekomjerna i stoga je dovela do povrede njegova prava vlasništva. Pozvao se na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

A. Dopuštenost

1. *Tvrđnje stranaka*

(a) **Vlada**

50. Vlada je prvo napomenula da je sam podnositelj zahtjeva tvrdio da je novac koji je nosio preko granice bio zajednička zarada i ušteđevina njega, njegova brata i supruge njegova brata. Vlada je napomenula i da podnositelj nije precizirao koji je dio spornog novca pripadao njemu (vidi stavak 9. ove presude).

51. Vlada je stoga tvrdila da se podnositelj zahtjeva ne može smatrati žrtvom povrede kojoj prigovara u odnosu na dio novca koji nije bio njegov. Smatrala je i da se, u situaciji u kojoj nije moguće utvrditi koji udio spornog iznosa pripada svakom vlasniku, status žrtve ne može dodijeliti jednom suvlasniku, već samo svima njima zajedno.

(b) Podnositelj zahtjeva

52. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da prema obiteljskoj tradiciji novac koji su zaradili i uštedjeli članovi obitelji pripada svima njima u neodređenim udjelima (vidi stavak 9. ove presude). Bez obzira na to, tvrdnje Vlade neosnovane su jer je odlučna činjenica da je novac bio oduzet njemu (vidi stavak 16. ove presude).

2. Ocjena Suda

53. Sud ponavlja da se mora pretpostaviti da osoba koja posjeduje predmet ima pravo vlasništva na tom predmetu dok se ne podnese dokaz o suprotnom (vidi *Ziaunys protiv Republike Moldavije*, br. 42416/06, stavci 30. – 31., 11. veljače 2014., i *Karapetyan protiv Gruzije*, br. 61233/12, stavak 31., 15. listopada 2020.). Točno je da je podnositelj zahtjeva u ovom predmetu tvrdio da oduzeti novac nije pripadao samo njemu. Međutim, nije sporno između stranaka da je barem neki dio tog novca pripadao podnositelju (vidi stavke 9., 18., 51. i 52. ove presude). Stoga se ne može reći da nije bio žrtva povrede kojoj prigovara (vidi *Gorraiz Lizarraga i drugi protiv Španjolske*, br. 62543/00, stavak 35., ECHR 2004-III; *Vallianatos i drugi protiv Grčke* [VV], br. 29381/09 i 32684/09, stavak 47., ECHR 2013 (izvadci)), i usporedi nasuprot tome s predmetima *Telbis i Viziteu protiv Rumunjske*, br. 47911/15, stavci 62. – 64., 26. lipnja 2018; i *Eliseev i Ruski Elitni Klub protiv Srbije* (odl.), br. 8144/07, stavci 33. – 34., ECHR 10. srpnja 2018.).

54. Sud nadalje primjećuje da ovaj zahtjev nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

55. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da nije postojao valjan razlog da mu se oduzme iznos od 530.000,00 norveških kruna. Naveo je da predmetni prekršaj nije počinio namjerno, već samo iz nepažnje te da je u ključnom trenutku, na zahtjev policijskog službenika, izvadio i pokazao sav novac koji je nosio sa sobom. Nadalje je tvrdio da je dokazao zakonito podrijetlo i namjenu predmetnog novca dostavljanjem dokaza u tom pogledu, odnosno poslovne dokumentacije trgovačkih društava u kojima su on i njegov brat imali dionice i bili zaposleni te bankovnih izvoda i predugovora o kupnji zemljišta u Kosovu.

56. Kad je riječ o kaznenom postupku zbog pranja novca koji je protiv njega pokrenut u Norveškoj, podnositelj zahtjeva ukazao je na činjenicu da su se prijenosi novca u tom predmetu odnosili na razdoblja od 14. do

22. kolovoza 2013. i od 10. srpnja do 11. studenoga 2014. Stoga nije postojala vremenska veza između tih transakcija i novca koji je sa sobom nosio preko hrvatske granice u ožujku 2011. (vidi stavak 6. ove presude). Iz tog razloga nije bilo naznaka da je oduzeti novac bio stečen nezakonito ili da je namjena spornog novca bila nezakonita.

(b) Vlada

57. Vlada je priznala da je došlo do miješanja u pravo vlasništva podnositelja zahtjeva kada su mu domaća tijela oduzela 530.000,00 norveških kruna (vidi stavak 16. ove presude). Međutim, miješanje je bilo zakonito i težilo je legitimnom cilju.

58. Kad je riječ o razmjernosti, Vlada je prvo istaknula da su, primjenjujući mjeru oduzimanja, domaća tijela utvrdila da je podnositelj zahtjeva trebao biti svjestan svoje obveze prijavljivanja gotovine prilikom prelaska državne granice s tako velikim iznosom novca (vidi stavak 17. ove presude). U skladu s tom pretpostavkom, Vlada je naglasila da je ponašanje podnositelja zahtjeva, osobito njegov propust da se upozna s mjerodavnim carinskim propisima, pridonijelo navodnoj povredi.

59. Kao drugo, Vlada je tvrdila da je, općenito, ključan element prilikom odlučivanja o tome hoće li se iznos novca oduzeti u cijelosti ili djelomično pitanje jesu li izjave optuženika u vezi s legitimnim izvorom, odredištem i stvarnim vlasnikom novca potkrijepljene relevantnim dokumentima. Kada legitimno podrijetlo, namjena i stvarni vlasnik gotovine nisu utvrđeni, ne može se smatrati da postoje okolnosti koje opravdavaju povrat novca.

60. U predmetu podnositelja zahtjeva domaća tijela su utvrdila da on nije dokazao da su izvor i odredište predmetnog novca bili legitimni. Stoga nije bilo olakotnih okolnosti koje bi opravdale povrat cjelokupnog neprijavljenog iznosa u stranoj valuti (vidi stavak 34. ove presude). Konkretno, nakon što su pregledala dokumentaciju i financijske transakcije povezane s bankovnim računima podnositelja zahtjeva i njegova brata, domaća tijela utvrdila su da on i članovi njegove obitelji nisu mogli uštedjeti cjelokupan iznos koji je nosio sa sobom. Isto tako, sporni iznos ne bi bio dovoljan za kupnju nekretnine za koju je novac bio namijenjen.

61. Kao treće, prema mišljenju Vlade, činjenica da je znatan dio oduzetog novca zapravo bio vraćen podnositelju zahtjeva ukazivala je na to da je primijenjena mjera bila razmjerna (vidi stavak 16. ove presude).

62. Konačno, Vlada je razlikovala ovaj predmet od predmeta *Gabrić*, u kojem zakonito podrijetlo novca nije bilo sporno (vidi gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 37.). U ovom predmetu ne samo da podnositelj zahtjeva nije mogao dokazati zakonit izvor novca već su i na njemu, na njegovim stvarima i u njegovu vozilu bili pronađeni tragovi droge (vidi stavak 7. ove presude). Osim toga, hrvatske vlasti bile su obaviještene o njegovim navodnim kriminalnim aktivnostima zbog kojih je bio poznat norveškoj policiji (vidi stavke 11. i 12. ove presude). Štoviše, nakon događaja od

13. ožujka 2011. godine podnositelj zahtjeva u Norveškoj je bio osuđen za pranje novca i izrečena mu je kazna zatvora.

2. Ocjena Suda

(a) Je li došlo do miješanja u pravo vlasništva podnositelja zahtjeva

63. Sud ponavlja da se mora pretpostaviti da osoba koja posjeduje predmet ima pravo vlasništva na tom predmetu dok se ne podnese dokaz o suprotnom (vidi stavak 53. ove presude i ondje citirane predmete). Budući da je podnositelj zahtjeva tvrdio da je bio suvlasnik iznosa koji je nosio preko granice, a da nije precizirao svoj točan udio (vidi stavak 52 ove presude), i s obzirom na to da domaća tijela nisu razjasnila koji dio novca pripada njemu, Sud smatra da je „vlasništvo” u ovom predmetu cjelokupan iznos oduzet podnositelju zahtjeva (vidi, *mutatis mutandis*, *Koval i drugi protiv Ukrajine*, br. 22429/05, stavci 121. i 126. – 127., 15. studenoga 2012., i usporedi nasuprot tome s gore citiranim predmetom *Karapetyan*, stavak 31., u kojem je podnositeljica zahtjeva tvrdila da je vlasnica određenog dijela oduzetog iznosa i u kojem je Sud stoga smatrao da je navodno „vlasništvo” bilo samo iznos za koji je ona tvrdila da je njezin).

64. Sud napominje da je već razmatrao predmete u kojima se otvaraju slična pitanja na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (vidi, primjerice, *Ismayilov protiv Rusije*, br. 30352/03, 6. studenoga 2008.; gore citirani predmet *Gabrić; Grifhorst protiv Francuske*, br. 28336/02, 26. veljače 2009.; *Moon protiv Francuske*, br. 39973/03, 9. srpnja 2009.; gore citirani predmet *Boljević*; i *Sadocha protiv Ukrajine*, br. 77508/11, 11. srpnja 2019.).

65. Sud nadalje primjećuje da nije sporno između stranaka da je predmetno oduzimanje predstavljalo miješanje u pravo vlasništva podnositelja zahtjeva (vidi stavke 55. i 57. ove presude). Ne vidi razlog da smatra drugačije.

66. Kad je riječ o pitanju koje je pravilo iz članka 1. Protokola br. 1 primjenjivo, Sud ponavlja da je njegov dosljedan pristup da mjera oduzimanja, iako uključuje lišenje vlasništva, ipak predstavlja kontrolu upotrebe vlasništva u smislu drugog stavka članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (vidi gore citirani predmet *Boljević*, stavak 38. i ondje citirane predmete).

(b) Je li miješanje bilo opravdano

(i) Zakonitost miješanja

67. Kad je riječ o zakonitosti miješanja, Sud napominje da je mjera oduzimanja u ovom predmetu imala pravnu osnovu u domaćem pravu, konkretno u mjerodavnim odredbama Prekršajnog zakona, Zakona o

deviznom poslovanju i Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (vidi stavke 8., 29., 34. i 38. ove presude).

68. Sud u tom pogledu primjećuje da se zaštitne mjere, koje se primjenjuju na počinitelje prekršaja i koje su propisane Prekršajnim zakonom ili drugim zakonodavstvom, smatraju sankcijama na temelju domaćeg prava (vidi članak 5. Prekršajnog zakona citiran u stavku 29. ove presude, kao i stavak 30. ove presude). Jedna od tih sankcija – oduzimanje predmeta namijenjenog ili upotrijebljenog za počinjenje prekršaja – u određenim slučajevima definiranim zakonom može biti propisana kao obvezna (vidi članak 57. stavak 2. Prekršajnog zakona citiran u stavku 29. ove presude). U skladu s tim, Zakonom o deviznom poslovanju propisane su dvije vrste sankcija za prekršaj neprijavlivanja gotovine carinskim tijelima: novčana kazna i obvezno oduzimanje cjelokupnog iznosa gotovine koji je trebao biti prijavljen. Samo u posebno opravdanim situacijama u kojima postoje posebne olakotne okolnosti domaća tijela mogu odlučiti da se gotovina koja je bila predmet prekršaja neće oduzeti ili da će se oduzeti samo djelomično (vidi stavak 34. ove presude).

69. Sud nadalje ponavlja da postojanje pravne osnove samo po sebi nije dovoljno da bi se zadovoljilo načelo zakonitosti. Kad govori o „zakonu”, članak 1. Protokola br. 1 aludira na pojam koji obuhvaća i zakone i sudsku praksu te podrazumijeva kvalitativne pretpostavke, i to poglavito pristupačnost i predvidljivost (vidi, primjerice, *Brezovec protiv Hrvatske*, br. 13488/07, stavak 60., 29. ožujka 2011. s daljnjim referencama na predmete *Mullai i drugi protiv Albanije*, br. 9074/07, stavak 113., 23. ožujka 2010.; *Špaček, s.r.o. protiv Češke Republike*, br. 26449/95, stavak 54., 9. studenoga 1999.; i *Carbonara i Ventura protiv Italije*, br. 24638/94, stavak 64., ECHR 2000–VI). Te kvalitativne pretpostavke moraju biti ispunjene i u smislu definicije djela i u smislu sankcije propisane za predmetno djelo (vidi *Del Río Prada protiv Španjolske* [VV], br. 42750/09, stavak 91., ECHR 2013), što, *inter alia*, znači da djela i relevantne sankcije moraju biti jasno definirani zakonom (vidi *Coëme i drugi protiv Belgije*, br. 32492/96 i četiri druga predmeta, stavak 145., ECHR 2000-VII).

70. Konkretno, zakon je „predvidljiv” kada osoba može – ako je to potrebno, uz odgovarajući savjet – predvidjeti, u mjeri u kojoj je to razumno u danim okolnostima, posljedice koje određena radnja može uzrokovati te kada su u zakonu opseg diskrecijske ovlasti dodijeljene nadležnim tijelima i način izvršavanja te ovlasti naznačeni dovoljno jasno da zakon pojedincu pruža odgovarajuću zaštitu od proizvoljnog miješanja (vidi, primjerice, *Selahattin Demirtaş protiv Turske (br. 2)* [VV], br. 14305/17, stavak 249., 22. prosinca 2020.; *Ljaskaj protiv Hrvatske*, br. 58630/11, stavak 65., 20. prosinca 2016., i *Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano protiv Italije* [VV], br. 38433/09, stavci 141. i 143., ECHR 2012).

71. Vraćajući se ovom predmetu, Sud primjećuje da je stavkom 1. članka 69. Zakona o deviznom poslovanju predviđeno obvezno oduzimanje cjelokupnog iznosa koji počinitelj nije prijavio prilikom prelaska granice (vidi stavak 34. ove presude). Ta sankcija, zbog pukog neprijavlivanja, nije u skladu sa zahtjevom koji postoji u mnogim državama ugovornicama da sankcije, kako bi bile zakonite, ne smiju biti nerazmjerne djelu (vidi stavak 40. ove presude). Sud ponavlja da bi, kako bi bila razmjerna, težina sankcije trebala odgovarati težini djela za čije je kažnjavanje predviđena – u ovom predmetu nije poštovana obveza prijavljivanja – a ne težini neke pretpostavljene povrede koja nije stvarno utvrđena, kao što je kazneno djelo prodaje droge, pranja novca ili utaje poreza (vidi gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 39., i gore citirani predmet *Boljević*, stavak 44. i ondje citirane predmete; vidi i sudsku praksu Ustavnog suda Republike Hrvatske citiranu u stavku 36. ove presude).

72. S tim u vezi, Sud prima na znanje i mjerodavno pravo Europske unije, i to:

– sudsku praksu Suda Europske unije, prema kojoj Uredba o kontrolama gotovine iz 2005. nema za cilj sankcionirati moguće prijevare ili nezakonite aktivnosti, već samo povredu obveze prijavljivanja (vidi stavke 41., 44. i 46. – 47. ove presude), i

– uvodnu izjavu Uredbe o kontrolama gotovine iz 2018., u kojoj je izrijekom navedeno da se sankcijama za neispunjenje obveze prijavljivanja ili objavljivanja gotovine ne bi smjela uzeti u obzir potencijalna kriminalna aktivnost povezana s gotovinom (vidi stavak 42. ove presude).

73. Međutim, naizgled apsolutna i ozbiljna priroda sankcije oduzimanja propisane u stavku 1. članka 69. Zakona o deviznom poslovanju relativna je zbog stavka 4. istog članka. U toj je odredbi navedeno da u posebno opravdanim slučajevima kada postoje posebne olakotne okolnosti nadležno tijelo može odlučiti uopće ne naložiti oduzimanje ili naložiti samo djelomično oduzimanje (vidi stavak 34. ove presude). Sud mora primijetiti da u stavku 4. nisu navedene nikakve naznake o tome kakve bi se situacije mogle smatrati opravdanim ili koje bi se okolnosti mogle smatrati posebno olakotnim. Na taj je način predmetnom odredbom ostavljena široka diskrecijska ovlast nadležnim tijelima, a da nisu utvrđeni nikakvi kriteriji za izvršavanje te ovlasti.

74. Budući da se u predmetnoj odredbi ne ukazuje na način izvršavanja diskrecijske ovlasti dodijeljene nadležnim tijelima, može se tvrditi da se tom odredbom ne pruža odgovarajuća zaštita od proizvoljnog miješanja (vidi stavak 70. ove presude). Zbog toga bi oduzimanje na temelju članka 69. Zakona o deviznom poslovanju bilo nepredvidljivo s obzirom na to da predvidljivost zakona zahtijeva i da se određenim pravilom mora pružiti zaštita od proizvoljnog miješanja od strane tijela javne vlasti (vidi stavak 70. ove presude).

75. Međutim, mnogi su zakoni manje ili više neodređeni, a njihovo tumačenje i primjena pitanje su prakse (vidi gore citirani predmet *Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano*, stavak 141. s daljnjim referencama). Bez obzira na to koliko jasno je izrađena pravna odredba, postoji neizbježan element sudskog tumačenja. Uvijek će postojati potreba za razjašnjenjem spornih pitanja i prilagodbom promjenjivim okolnostima. Treba napomenuti i da je, u kontekstu članka 7. Konvencije, Sud smatrao da se čak ni stroge pretpostavke tog članka ne može tumačiti kao da zabranjuju postupno razjašnjavanje pravila kaznene odgovornosti sudskim tumačenjem od predmeta do predmeta, pod uvjetom da je proistekli rezultat dosljedan biti kaznenog djela i da se može razumno predvidjeti (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, gore citirani predmet *Del Río Prada*, stavak 93.).

76. Štoviše, zadaća Suda nije da preispituje domaće pravo *in abstracto*, već da utvrdi je li način na koji je primijenjeno ili na koji je utjecalo na podnositelja zahtjeva doveo do povrede Konvencije (vidi, primjerice, gore citirani predmet *Karapetyan*, stavak 36.).

77. U ovom predmetu nadležno Ministarstvo primijenilo je mjeru oduzimanja jer podnositelj zahtjeva nije dokazao da su izvor cjelokupnog iznosa i njegova namjena bili legitimni (vidi stavak 18. ove presude). I Ustavni sud je svoju odluku o odbijanju ustavne tužbe podnositelja temeljio na činjenici da podnositelj nije dokazao zakonito podrijetlo novca (vidi stavak 21. ove presude).

78. Čini se da ti razlozi za primjenu mjere oduzimanja ukazuju na to da su se domaća tijela bavila pitanjem je li podnositelj zahtjeva zakonito posjedovao novac ili barem može li dokazati njegovo zakonito podrijetlo. Stoga se čini da je za ta tijela ta sankcija ovisila o nepružanju dokaza o tim pitanjima, iako se prekršaj za koji je podnositelj zahtjeva osuđen i za koji je navedena sankcija izrečena sastojao od pukog neprijavlivanja gotovine na granici (vidi članak 40. stavak 1. Zakona o deviznom poslovanju citiran u stavku 34. ove presude).

79. Uzimajući u obzir razloge navedene u drugim sličnim predmetima (vidi gore citirani predmet *Boljević*, stavci 11., 13. i 15., i gore citirani predmet *Tilocca*, stavci 12. – 14., 16. i 18.), obrazloženje domaćih tijela u ovom predmetu odražava pristup koji je, čini se, u to vrijeme bio široko prihvaćen od strane tih tijela, odnosno pristup prema kojem su podrijetlo novca i njegova namjena bili bitni, ako ne i glavni, kriteriji za odlučivanje o tome hoće li naložiti oduzimanje ili ne, i ako da, u kojoj mjeri, iako nisu utvrđeni kao bitni kriteriji u samom zakonu. Konkretno, u predmetu *Tilocca* domaća tijela smatrala su da je podrijetlo novca koji podnositelj zahtjeva nije prijavio nebitno u odnosu na počinjenje prekršaja za koji je bio osuđen ili za izricanje novčane kazne, ali je bilo bitno u odnosu na oduzimanje (vidi gore citirani predmet *Tilocca*, stavak 12.).

80. Prema mišljenju Suda, korištenje tih kriterija za izricanje mjere oduzimanja nije u skladu s biti djela (vidi stavak 75 ove presude).

81. U tim okolnostima Sud utvrđuje da se u situaciji kao što je ona u ovom predmetu kada mjerodavnim zakonodavstvom nisu propisane gornje granice iznosa koji podliježe oduzimanju i kada je nadležnim tijelima dodijeljena široka diskrecijska ovlast, a da nisu utvrđeni nikakvi kriteriji za izvršavanje te ovlasti, i kada kriteriji koje ta tijela koriste prilikom izricanja mjere oduzimanja nisu u skladu s biti djela, ne može smatrati da miješanje u pravo vlasništva podnositelja zahtjeva ispunjava kvalitativnu pretpostavku predvidljivosti. Međutim, prema mišljenju Suda, ti elementi i posljedice koje sa sobom povlače sa stajališta usklađenosti s člankom 1. Protokola br. 1 bitna su razmatranja koja je potrebno uzeti u obzir pri ocjenjivanju toga jesu li nacionalna tijela, primjenjujući pobijanu mjeru, postigla pravičnu ravnotežu između uključenih interesa. U skladu s tim, Sud smatra da može ostaviti otvorenim pitanje predvidljivosti i, posljedično, zakonitosti osporenog miješanja. Štoviše, u ovom predmetu Sud smatra prikladnim to učiniti jer je mjera oduzimanja u međuvremenu ukinuta nedavnim izmjenama zakonodavstva (vidi stavak 37 ove presude).

(ii) *Cilj u općem interesu*

82. Sud primjećuje da države imaju legitiman interes, a također i obvezu, na temelju različitih međunarodnih ugovora, provoditi mjere za otkrivanje i praćenje kretanja gotovine preko svojih granica jer se velike količine gotovine mogu koristiti za pranje novca, trgovinu drogom, financiranje terorizma ili organiziranog kriminala, utaju poreza ili počinjenje drugih teških financijskih kaznenih djela. Općom obvezom prijavljivanja koja se primjenjuje na svakog pojedinca koji prelazi granicu države, sprječava se neotkriveno unošenje gotovine u zemlju ili iznošenje gotovine iz zemlje, a mjera oduzimanja koja je posljedica neprijavlivanja gotovine carinskim tijelima dio je općeg regulatornog sustava namijenjenog suzbijanju tih kaznenih djela. Sud stoga smatra da je mjera oduzimanja bila u skladu s općim interesom zajednice (vidi gore citirani predmet *Sadocha*, stavak 26., i gore citirani predmet *Karapetyan*, stavak 34.).

83. Prema tome, preostalo pitanje o kojem Sud treba odlučiti jest je li postojao razuman odnos razmjernosti između sredstava koja su vlasti koristile za postizanje tog cilja i zaštite prava podnositelja zahtjeva na mirno uživanje njegova vlasništva.

(iii) *Razmjernost miješanja*

84. Kao što je već gore navedeno (vidi stavak 71. ove presude), kako bi bila razmjerna, strogost sankcija mora odgovarati težini povreda zbog kojih ih se izriče (vidi gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 39., i gore citirani predmet *Boljević*, stavak 44. i ondje citirane predmete). Načelo razmjernosti mora se poštovati ne samo kada je riječ o određivanju pravila o strogosti sankcija već i kada je riječ o ocjeni čimbenika koji se mogu uzeti u obzir

prilikom utvrđivanja sankcije (usporedi s točkom 40. presude CJEU-a u predmetu *Lu Zheng*, citiranom u stavku 46. ove presude).

85. S tim u vezi Sud prvo ponavlja da je u predmetima *Gabrić* i *Boljević* utvrdio da je odluka o oduzimanju cjelokupnih neprijavljenih iznosa, to jest 20.000,00 njemačkih maraka odnosno 180.000,00 eura, od podnositelja zahtjeva nerazmjerna. U predmetu *Boljević* Sud je tako utvrdio iako podnositelj zahtjeva nije dokazao zakonito podrijetlo i odredište novca koji je nosio preko granice (vidi gore citirani predmet *Gabrić*, stavci 35. – 40., i gore citirani predmet *Boljević*, stavci 41. – 46.).

86. U oba predmeta Sud je pridao težinu činjenici da čin unošenja strane valute u gotovini u Hrvatsku nije nezakonit na temelju hrvatskog prava. Naprotiv, izričito je dozvoljen na temelju odredbi Zakona o deviznom poslovanju. Osim toga, iznos koji se može zakonito prenijeti ili fizički prenijeti preko hrvatske granice u načelu nije ograničen (vidi stavak 34. ove presude; vidi i gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 36., i gore citirani predmet *Boljević*, stavak 42.). Iz tih razloga Sud razlikuje te predmete od određenih drugih predmeta u kojima je mjera oduzimanja bila primijenjena ili na robu čiji je uvoz bio zabranjen ili na vozila kojima se koristilo za prijevoz zabranjenih stvari ili trgovanje ljudima (vidi predmete na koje se upućuje u gore citiranom predmetu *Ismayilov*, stavak 35.; gore citiranom predmetu *Gabrić*, stavak 36., i gore citiranom predmetu *Grifhorst*, stavak 99.).

87. Sud je uzeo u obzir i činjenicu da se podnositelji zahtjeva ne nalaze u kaznenoj evidenciji i da nisu bili osumnjičeni ili optuženi ni za kakvo kazneno djelo prije (vidi gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 38.) ili poslije spornog događaja (vidi gore citirani predmet *Boljević*, stavak 43.). Još važnije, podnositeljima zahtjeva nije bila izrečena kaznena osuda niti su čak bili kazneno gonjeni zbog neprijavlivanja predmetnog novca, jer taj čin nije predstavljao kazneno djelo, već samo prekršaj, koji se smatra znatno manje teškim djelom (vidi gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 38., i gore citirani predmet *Boljević*, stavak 43.).

88. Vraćajući se ovom predmetu, Sud primjećuje da su norveške vlasti, iako su navele da im je podnositelj poznat zbog nekih navodnih kriminalnih aktivnosti, potvrdile i da se nije nalazio u kaznenoj evidenciji prije događaja od 13. ožujka 2011. te da je kazneno postupak koji je protiv njega pokrenut obustavljen zbog nedostatka dokaza (vidi stavke 11. i 12. ove presude, i, *mutatis mutandis*, gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 38.).

89. Sud primjećuje i da Vlada nije dostavila nijednu presudu norveških sudova kojom bi potkrijepila svoju tvrdnju da je podnositelj zahtjeva bio osuđen za pranje novca nakon što hrvatskim vlastima nije prijavio gotovinu (vidi stavak 28. ove presude). Međutim, čak i uz pretpostavku da je to točno, iz zamolbe državnog odvjetnika u Oslu od 5. ožujka 2015. godine proizlazi da su se optužbe za pranje novca i utaju poreza protiv podnositelja zahtjeva odnosile na financijske transakcije koje su se dogodile približno

dvije godine nakon događaja na hrvatskoj granici (vidi stavak 24. ove presude). Stoga Sud prihvaća tvrdnju podnositelja zahtjeva da nije bilo naznaka da je novac koji su mu hrvatske vlasti djelomično oduzele pribavljen kriminalnim aktivnostima za koje je navodno bio osuđen u Norveškoj (vidi stavke 27. i 56. ove presude).

90. Osim toga, primjenjujući mjeru oduzimanja, domaća tijela nisu uzela u obzir navodno sudjelovanje podnositelja zahtjeva u kriminalnim aktivnostima u Norveškoj. Nisu se ni pozvala na činjenicu da su na njemu i njegovoj imovini na ključan datum otkriveni tragovi droge (vidi stavke 16. i 18. ove presude).

91. S tim u vezi Sud primjećuje da su domaća tijela prvo privremeno oduzela cjelokupan neprijavljeni iznos novca (vidi stavke 6. i 29. ove presude), a svrha tog oduzimanja bila je omogućiti im da utvrde je li podnositelj zahtjeva počinio samo prekršaj neprijavlivanja gotovine ili i kazneno djelo kao što je pranje novca. Iako su u prekršajnom postupku utvrdila da podnositelj nije dokazao da su izvor cjelokupnog iznosa i njegova namjena bili legitimni, protiv njega nije pokrenut kazneni postupak zbog pranja novca. Iz toga slijedi da je sankcija oduzimanja (uz izricanje novčane kazne) podnositelju zahtjeva izrečena samo zbog neprijavlivanja novca carinskim tijelima, što se smatra manje teškim djelom (vidi, *mutatis mutandis*, gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 38., i gore citirani predmet *Boljević*, stavak 43.).

92. Osim toga, šteta koju je podnositelj zahtjeva mogao uzrokovati vlastima bila je mala: nije izbjegao plaćanje carina ili bilo kakvih drugih pristojbi niti je državi uzrokovao bilo kakvu drugu materijalnu štetu. Da iznos nije bio otkriven, hrvatske vlasti bile bi samo lišene informacije da je novac prošao kroz Hrvatsku (vidi gore citirani predmet *Ismayilov*, stavak 38.).

93. Nadalje, Sud primjećuje da je najveća novčana kazna za predmetni prekršaj bila 50.000,00 kuna (što je iznosilo približno 6.600,00 eura u to vrijeme) i da je podnositelju zahtjeva bila izrečena novčana kazna u iznosu od 5.000,00 kuna (što je iznosilo približno 660,00 eura u to vrijeme), odnosno, najmanja novčana kazna (vidi stavke 16 i 34 ove presude). Uspoređujući težinu djela okrivljenika s oduzimanjem iznosa od 530.000,00 norveških kruna (približno 66.200,00 eura u to vrijeme), Sud utvrđuje da je oduzeti iznos bio bitno nerazmjeran djelu. Činjenica da je podnositelju vraćeno približno 50 % novca koji mu je prvotno oduzet (vidi stavke 6 i 16 ove presude) ne može promijeniti taj zaključak.

94. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

95. Člankom 41. Konvencije predviđeno je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

96. Podnositelj zahtjeva potraživao je 530.000,00 norveških kruna na ime naknade materijalne štete i 1.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete.

97. Vlada je osporila ta potraživanja.

98. Sud prvo napominje da, uzimajući u obzir članak 82. stavak 3. Prekršajnog zakona (vidi stavak 31. ove presude), podnositelj zahtjeva sada može, pozivajući se na članke 214. – 216. istog zakona (vidi stavak 32 ove presude) u vezi s člankom 502. stavkom 1. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavak 39. ove presude), podnijeti zahtjev za obnovu prekršajnog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio povredu članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (vidi *Žaja protiv Hrvatske*, br. 37462/09, stavak 114., 4. listopada 2016.). Sud napominje i da na temelju članka 220. Prekršajnog zakona (vidi stavak 33. ove presude) u vezi s člankom 509. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavak 39. ove presude) Glavni državni odvjetnik mora podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je sudska odluka donesena u prekršajnom postupku podrazumijevala povredu ljudskih prava (ibid.).

99. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je novac koji mu je oduzet bio zajednička zarada i ušteđevina njega, njegova brata i supruge njegova brata, a da nije precizirao koji je dio oduzetog novca zapravo pripadao njemu (vidi stavak 52. ove presude). Iz tog razloga Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način ispravljanja utvrđene povrede bila obnova postupka kojemu se prigovara.

100. U svjetlu prethodnih razmatranja, Sud odbacuje zahtjev podnositelja za naknadu materijalne štete.

101. U pogledu nematerijalne štete, Sud smatra da u okolnostima ovog predmeta utvrđenje povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju samo po sebi predstavlja dostatnu pravednu naknadu (vidi, u tom smislu, gore citirani predmet *Gabrić*, stavak 49., i gore citirani predmet *Boljević*, stavak 54.).

B. Troškovi i izdaci

102. Podnositelj zahtjeva potraživao je i 11.900,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i 5.100,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred ovim Sudom.

103. Vlada je osporila ta potraživanja.

104. Uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i svoju sudsku praksu, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.000,00 eura na ime troškova postupka pred Sudom.

105. Kad je riječ o potraživanju na ime troškova i izdataka u domaćim postupcima, Sud smatra da takav zahtjev treba odbaciti, s obzirom na to da će podnositelj zahtjeva moći ostvariti naknadu za te troškove ako se postupak kojem prigovara obnovi (vidi, primjerice, *Stojanović protiv Hrvatske*, br. 23160/09, stavak 84., 19. rujna 2013.).

C. Zatezna kamata

106. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;
3. *presuđuje* da utvrđivanje povrede samo po sebi predstavlja dostatnu pravednu naknadu za nematerijalnu štetu koju je pretrpio podnositelj zahtjeva;
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od dana kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, iznos od 3.000,00 EUR (tri tisuće eura), uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju, na ime troškova i izdataka, koji je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan isplate;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednom naknadom.

PRESUDA IMERI protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 24. lipnja 2021. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Renata Degener
Tajnica

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

© 2021 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру istoga